

Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Педагогічний факультет
Кафедра теорії та методик початкової освіти

Дипломна робота магістра

з теми: **ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ
КОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ
ПРОЕКТНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ**

Виконала: студентка 2 курсу магістратури,
РОб1-М17 групи
спеціальності 013 Початкова освіта
Пуш Ірина Іванівна
Керівник: Олинець Т.В.,
кандидат педагогічних наук,
старший викладач кафедри теорії
та методик початкової освіти

Рецензент: Городиська О.М.,
кандидат педагогічних наук,
старший викладач кафедри іноземних мов

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ДИДАКТИЧНІ ТА ПСИХОЛІНГВІСТИЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ВИКОРИСТАННЯ ПРОЕКТНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ В УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ	8
1.1. Теоретичне обґрунтування досвіду навчання засобами проектної технології.....	8
1.2. Психолінгвістичні особливості формування іншомовної комунікативної компетентності в учнів початкової школи засобами проектної технології.....	16
РОЗДІЛ 2. МЕТОДИКА ВПРОВАДЖЕННЯ ТЕХНОЛОГІЇ ПРОЕКТІВ НА УРОКАХ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ	37
2.1. Використання проектної технології на уроках англійської мови як один із шляхів формування активізації мовленнєвої діяльності молодших школярів.....	37
2.2. Організація процесу формування іншомовної комунікативної компетентності в учнів початкової школи засобами проектної технології.....	46
2.3. Перевірка та аналіз ефективності експериментального дослідження.....	59
ВИСНОВКИ	74
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	79

ВСТУП

Актуальність. Загальноєвропейські рекомендації з освіти відзначають, що пріоритетною освітньою метою є підготовка школярів до життя у демократичному суспільстві шляхом запровадження методів викладання навчальних дисциплін, які стимулюють незалежність думки, судження, спонукають до відповідальної компетентної діяльності. У зв'язку з цим видається цілком доцільним і актуальним широке запровадження у вивченні основних навчальних дисциплін освітньої проектної технології. Проте вчителі-практики в цій справі зіштовхуються з труднощами, пов'язаними з недостатньою адаптацією проектної технології до вітчизняних умов, відсутністю потрібного навчально-методичного забезпечення. Ці складнощі та ризики можуть бути зменшені через надання вчителям різноманітних методичних матеріалів з ретельно опрацьованими проектами різних типів і різноманітної тематики, призначеними для початкової, основної та старшої школи: вчителі зможуть використовувати їх у повсякденній професійній діяльності чи як зразок у власних розробках. Інакше кажучи, для системного й ефективного впровадження освітніх проектів до навчально-виховного процесу вчителі потребують теоретичних розробок і навчально-методичних матеріалів, детального опису конкретних проектів. Використання навчально-методичної літератури з проектних технологій допоможе вчителю зробити процес навчання змістовним, цікавим, корисним.

У сучасній практиці навчання іноземним мовам в українських школах недостатньо використовується метод проектів, який передбачає опору на творчість школярів, заохочення їх до дослідницької діяльності, дозволяє реально інтегрувати різні навчальні предмети, застосовувати різні режими роботи учнів, організувати навчання в співпраці.

Саме метод проектів використовує всі найкращі ідеї традиційної та сучасної методики викладання іноземної мови: різноманітність, що

виявляється у варіативності тем, типів текстів та вправ; проблемність, коли іноземна мова використовується для виконання завдань, що характеризуються новизною; навчання із задоволенням, що передбачає надання учням можливості говорити про те, що викликає у них підвищений інтерес, виявляти творчий підхід в оформленні та презентації проекту. Слід акцентувати, на тому, що саме навчальне проектування, орієнтоване на самостійну діяльність учнів (індивідуальну, групову або колективну), яку учні виконують упродовж певного періоду, покликане сприяти ефективності у навчанні іноземним мовам.

Проектна технологія – це різновид творчої роботи учнів, які під керівництвом учителя або самостійно, навчаються створювати зміст своєї іншомовної навчальної діяльності в ході підготовки і захисту вибраного проекту. При цьому примітною ознакою останнього є те, що кінцевий продукт має, як правило, матеріальне втілення, як-от: колаж, альбом, комікс, анкета, інсценівка тощо.

Актуальність питання зумовила вибір теми магістерської роботи: „Формування іншомовної комунікативної компетентності молодших школярів засобами проектної технології”.

Об’єктом дослідження є навчально-виховний процес у загально-освітній школі.

Предметом дослідження є методичне забезпечення формування іншомовної комунікативної компетентності учнів 3 класу на уроках іноземної (англійської) мови засобами проектної технології.

Мета дослідження полягає у створенні обґрунтованої методики використання проектної технології для інтенсифікації оволодіння комунікативною компетентністю на уроках іноземної (англійської) мови учнями 3 класу, та її експериментальній перевірці.

Гіпотеза дослідження: сформованість іншомовної комунікативної компетентності учнів 3 класу на уроках іноземної (англійської) мови покращиться в результаті цілеспрямованої роботи за умов:

а) педагогічно організованого і відповідно мотивованого засвоєння учнями основних вимог до використання проекту та етапів роботи над ним;

б) цілеспрямованого застосування спеціально розробленої системи роботи проектів з розвитку лексичного запасу, навичок говоріння та письма.

Мета й гіпотеза потребували розв'язання таких **завдань дослідження**:

1. з'ясувати ступінь розробки досліджуваної проблеми в лінгво-методичній та психолого-педагогічній літературі;

2. проаналізувати стан формування іншомовної комунікативної компетентності учнів початкової школи в практиці шкільного навчання;

3. дослідити вплив проектної технології на формування іншомовної комунікативної компетентності учнів 3 класу;

4. розробити систему навчальних проектів для формування та розвитку лексичного запасу, навичок говоріння та письма учнів 3-го класу.

Організація дослідження. Експериментальне дослідження проводилося на базі загальноосвітньої школи №12. У ньому брали участь учні 3 (5 учнів, основна група) та 3 (8 учнів, контрольна група) класів.

Методи дослідження. Для вирішення поставлених завдань були використані такі методи дослідження: теоретичні (аналіз та узагальнення літературних джерел та вивчення спеціальної літератури); емпіричні (спостереження за навчально-виховним процесом, бесіди з учителями й учнями, анкетування учнів, вивчення результатів рівня сформованості іншомовної комунікативної компетентності, педагогічне тестування, педагогічний експеримент); статистичні (метод математичної статистики).

Наукова новизна визначається теоретичною обґрунтованістю, дидактичною доцільністю та експериментальною доведеністю можливості використання проектної технології у формуванні іншомовної комунікативної компетентності молодших школярів. Зокрема, виявлено особливості навчання іншомовного спілкування на уроках іноземної (англійської) мови за проектною технологією; уточнено та конкретизовано основні вимоги до використання проектної технології в початковій школі, класифікацію та

характеристику етапів її роботи; розроблено методику розвитку лексичного запасу, навичок говоріння та письма учнів 3-го класу засобами проектної технології на уроках іноземної мови.

Практичне значення полягає у виявленні ефективних методів і прийомів проектної технології, які сприяють формуванню іншомовної комунікативної компетентності молодших школярів, у розробці конкретних рекомендацій для вчителів початкових класів. Одержані результати можуть бути використані в практиці викладання іноземної (англійської) мови в школі, при створенні нових навчально-методичних комплексів з іноземної (англійської) мови для початкових класів.

Апробація роботи. Основні положення і результати представлено на: науковій конференції студентів і магістрантів педагогічного факультету Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (м. Кам'янець-Подільський, 2018) із доповіддю „Проектна технологія як ефективний засіб формування іншомовної комунікативної компетентності на уроках англійської мови у початковій школі”; I-й регіональній науково-практичній конференції „Роль і місце мистецької педагогіки у формуванні сучасної особистості” (м. Кам'янець-Подільський, 2018) із доповіддю „Метод проектів як засіб активізації творчої діяльності учнів на уроках іноземної мови в початковій школі”; II-й всеукраїнській науково-практичній конференції „Українська та іноземні мови в початкових класах: актуальні проблеми та інноваційні технології навчання” (м. Кам'янець-Подільський, 2018) із доповіддю „Метод проектів як засіб формування іншомовної комунікативної компетентності молодших школярів”; науково-практичному семінарі „Перспективи розвитку дошкільної та початкової освіти” (м. Кам'янець-Подільський, 2018) із доповіддю „Проектна технологія як ефективний засіб формування іншомовної комунікативної компетентності у початковій школі” та обговорено на засіданнях кафедри теорії та методик початкової освіти (2017-2018 н.р.) Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка.

Структура роботи. Дипломна робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел (80 позицій). Загальний обсяг роботи – 86 с.

ВИСНОВКИ

Метод проектів виник ще з початку минулого сторіччя в США та розроблений американським педагогом Дж. Дьюї. Значний внесок у теоретичний та практичний розвиток проблеми використання методу проектів у навчальній діяльності зробили у своїх працях науковці та вчителі-методисти Н. Абишева, Ф. Бегьом, Т. Душеїна, О. Дьоміна, П. Китайгородська, В. Поляренко, З. Ступчик С. Травнікова, В. Янчук та ін. Суть проектної технології – стимулювати інтерес учнів до розв'язання проблем, які передбачають володіння певною сумою знань та через проектну діяльність, що сприяє розв'язанню цих проблем, розвивати вміння практично застосовувати надбані знання.

Проблема сьогодні полягає в тому, щоб надати вчителю методологію вибору та механізм реалізації відібраного вченими змісту освіти в реальному навчальному процесі як з урахуванням інтересів та здібностей учнів, так і його особистої творчої індивідуальності. Проектна діяльність виступає як важливий компонент системи продуктивної освіти і є нестандартним, нетрадиційним способом організації освітніх процесів через активні способи дій (планування, прогнозування, аналіз, синтез), направлених на реалізацію особово-орієнтованого підходу. Під проектом ми розуміємо спеціально організований вчителем і самостійно виконаний учнями комплекс дій за рішенням значимої для учня проблеми, що завершуються створенням продукту; під методом проектів – технологію організації навчальних ситуацій, в яких учень ставить і вирішує власні проблеми та технологію супроводу самостійної діяльності школярів. Вивчення англійської мови є процес співпраці, в якому вчитель і учні працюють разом. Тут необхідна атмосфера радісної співучасті, партнерства. Величезної популярності останнім часом набуває метод проектів.

Основною метою розвитку проектної діяльності в школі є розвиток здатності кожного учня визначати і реалізовувати спільну мету роботи та

знаходити шляхи її досягнення. У початковій школі мають закладатися основи проектної діяльності учня, поступово в процесі навчання розвиватися і поглиблюватися в міру дорослішання і усвідомлення учнем своїх професійних, соціальних і громадянських потреб і обов'язків. Вихідними для проектної діяльності у молодших школярів є проектні завдання. Питання дослідницької діяльності школярів учнів початкової школи є особливо актуальною, оскільки саме на цьому етапі життя дитини навчальна діяльність є провідною і визначає розвиток головних пізнавальних якостей особистості дитини. В цей період розвиваються форми мислення, що надалі забезпечують засвоєння системи наукових знань, розвиток наукового, теоретичного мислення. Цілями проектної та дослідницької діяльності є освітня, розвивальна, виховна. Працюючи з проектною технологією, викладач повинен враховувати: загальні принципи організації навчального процесу, які забезпечують розвиток пошуково-дослідницької діяльності учнів; чинники, які сприяють формуванню пошуково-дослідницької діяльності учнів; вікові та індивідуальні особливості. Водночас ці індивідуальні особливості накладають свої вимоги на організацію навчального процесу. Індивідуальні відмінності стосуються й пізнавальної сфери дітей: одні мають зоровий тип пам'яті, інші – слуховий, треті – зорово-руховий і т.д. У одних наочно-образне мислення, а у інших – абстрактно-логічне. Це означає, що одним легше сприймати матеріал за допомогою зору, іншим – на слух; комусь потрібне конкретне уявлення матеріалу, іншим – схематичні дані тощо. Нехтування індивідуальними особливостями учнів при навчанні призводить до виникнення в них різного роду труднощів, ускладнює шлях досягнення поставлених цілей. Для активізації пошуково-дослідницької діяльності молодших школярів у навчальному процесі необхідне поєднання індивідуальних і колективних форм діяльності. Роль учителя в організації проектної діяльності: консультує, мотивує, фасилітує, спостерігає. Роль учня у проектній діяльності: вибирає (приймає рішення), вибудовує систему взаємовідносин з товаришами, учителями, оцінює. Роль батьків –

консультують; відслідковують виконання плану; вирішують оперативні питання; допомагають у попередній оцінці проекту; беруть участь у підготовці презентації. Основне завдання школи, сім'ї та вчителів полягає в тому, щоб створити умови, які б викликали в учнів пізнавальні потреби в набутті знань, в оволодінні способами їх використання та впливали на формування умінь і навичок творчої діяльності. При цьому слід враховувати, що розвиток мислення учнів може здійснюватися не тільки шляхом оволодіння спеціальними знаннями різних предметів, а й шляхом розвитку здібностей до самостійної розумової діяльності.

Метод проектів – це педагогічна технологія, яка містить сукупність дослідницьких, пошукових, проблемних методів, творчих за своєю суттю. Це спільна, навчально-пізнавальна, творча або ігрова діяльність учнів, яка має мету, узгоджені методи, засоби діяльності, спрямована на досягнення результату з розв'язання певної проблеми. При організації занять з англійської мови в початковій школі вчителі можуть застосовувати такі види проектів: інформаційні, дослідницькі, ігрові, творчі, практичні (практично-орієнтовані). Найбільш популярними є „Книга погоди” („A Weather Book”), проект „Навчаємось вчитися” („Learning to Learn”), проектні роботи, які стосуються тем „Я, моя родина, мої друзі”, „Учень та його оточення”, „Зовнішність”, „Родинні дерева”, рекламні постери, „Їжа та продукти”. Будь-який проект здійснюється за певною схемою: підготовка до проекту (ретельне вивчення індивідуальних здібностей, інтересів кожного учня, вибір теми проекту, формулювання проблеми); організація учасників проекту (формування груп учнів); виконання проекту (пошук нової додаткової інформації, її обговорення та документування); презентація проекту (захист власного проекту, виступ перед іншими учнями); підведення підсумків проектної роботи. Основними завданнями використання методу проектів на уроках англійської мови є: показати вміння окремого учня чи групи учнів використовувати набутий у школі дослідницький досвід; реалізувати свій інтерес до предмета дослідження, примножити знання про нього;

продемонструвати рівень володіння англійською мовою; піднятися на вищій щабель освіченості, розвитку, соціальної зрілості. Переваги проектної роботи були належно оцінені у викладанні багатьох предметів тому, що проектна робота мотивує; є особистісно-зорієнтованою; проектна робота має загальноосвітню цінність.

Однією із основних особливостей проектної роботи молодшими школярами – є орієнтація на досягнення конкретної практичної мети – наочне представлення результату, чи то малюнок, аплікація або твір. Останнім часом усе частіше учням початкових класів пропонується виконання певних проектів, широко розвинена типологія яких надає багато можливостей для їх використання в навчанні англійської мови. В учнів початкової школи є можливість порівняти свої знання про нашу Україну і знання про англійські країни. Тому нецікавий урок ви легко перетворюєте на урок-дискусію або урок-дослідження. Використовуючи проектну роботу, ви також використовуєте міжпредметні зв'язки. Навчаючи учнів початкових класів іноземної мови, необхідно учням не тільки передавати учням знання, скільки навчити їх самостійно набувати знання і вміти ними користуватися для вирішення нових пізнавальних та практичних завдань. Використання методу проектів на уроках англійської мови, як засобу формування позитивного інтересу до іншомовної культури. Етапи роботи над проектом: підготовка до проектування, планування, дослідження, результати, оформлення звіту, оцінка результатів процесу.

Оцінюючи результати експериментального дослідження, з'ясовано, які зміни відбувалися в іншомовних комунікативних навичках учнів 3-го класу у процесі організації систематичного застосування тематичних проектів на уроках іноземної (англійської) мови. Використовуючи різні методи дослідження (анкетування, спостереження, бесіди), які застосовувалися на підсумковому етапі експерименту, отримано результати, які підтвердили істинність нашого припущення. Наприкінці дослідження учням обох класів

запропоновано завдання для опитування, побудовані за вимогами навчальної програми до лексичних умінь, навичок говоріння та письма третьокласників.

Реалізована методика формування іншомовних комунікативних навичок учнів 3-го класу на уроках іноземної (англійської) мови засобами проектної технології передбачала системний розвивальний вплив на різні складові цього багатогранного процесу. Аналіз даних, отриманих у результаті дослідження, свідчить про ефективність використання проектних завдань для підвищення рівня сформованості іншомовних комунікативних навичок молодших школярів. У процесі проведення експерименту стало очевидним, що уроки іноземної (англійської) мови доцільно проводити із застосуванням навчальних проектів, спрямованих на формування та розвиток лексичного запасу, навичок говоріння та письма, що відіграє значну роль для розвитку комунікативної компетенції учнів загалом.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Арванітопуло Є. Г. Особливості навчання іноземної мови за проектною методикою / Є. Г. Арванітопуло // Вісник Київського національного лінгвістичного університету. Серія педагогіка і психологія. Вип. 5. – К. : Видавничий центр КНЛУ, 2002. – 265 с.
2. Артисюк І. Застосування методу проектів у початковій школі // Початкова освіта. – №27 (603). – 40 с.
3. Бегьом Ф. М. Проект на уроці іноземної мови / Ф. М. Бегьом. – К. : Основа, 2007. – 35 с.
4. Белогрудова В.П. Об исследовательской деятельности учащихся в условиях проектного метода / В. П. Белогрудова // Иностр. яз. в шк. – 2005. – № 8. – 45 с.
5. Бех І. Д. Особистісно зорієнтоване виховання : науково-методичний посібник / І. Д. Бех. – К. : ІЗИН, 1998. – 204 с.
6. Бондаренко А. А. Використання проектних технологій на уроках англійської мови / А. А. Бондаренко // Англійська мова та література. – 2013, №14. – С. 10-11.
7. Борисова Р. Г. Проектна діяльність учнів в загально освітній школі / Р. Г. Борисова // Іноземні мови в школі. – 2007. – №8. – С. 31.
8. Бухаркіна М. Р. Теорія та практика навчання англійської мови / М. Р. Бухаркіна. – К. : Основа, 2009. – 57 с.
9. Васильев В. Проектно-исследовательская технология: развитие мотивации / В. Васильев // Народное образование. – 2000. – № 9. – С. 177.
10. Ващенко Г. К. Загальні методи навчання : підруч. для педагогів / Г. К. Ващенко. – К. : Укр. видавничча Спілка, 1997. – 410 с.
11. Вересока В. А. Проектне навчання на уроках англійської мови як спосіб творчого розвитку учнів / В. А. Вересока // Англійська мова та література. – 2007. – №35. – С. 2.

12. Голяковська В. С. Проектна робота / В. С. Голяковська // Англійська мова в початковій школі. – 2007. – №3. – С. 28-33.
13. Гузеев В. В. Метод проектов как технология четвертого поколения / В. В. Гузеев // Планирование результатов образования и образовательная технология. – М., 2001. – 315 с.
14. Григорчук А., Протопопова М. Проектна діяльність учнів на уроці читання / А. Григорчук, М. Протопопова // Початкова школа – 2007. – № 1. – С. 17-18.
15. Дьоміна О. М. Метод проектів як засіб розвитку творчої особистості та ефективної співпраці учнів і вчителя / О. М. Дьоміна // Англійська мова та література. – 2012. – №3. – С. 7.
16. Дубровська Л. О., Дубровський В. Л., Ковнер В. В. Сучасні педагогічні технології: [методичні матеріали до семінарських занять для студентів заочної форми навчання] / Л. О. Дубровська, В. Л. Дубровський, В. В. Ковнер. – Ніжин : Видавництво НДУ ім. М. Гоголя, 2011. – 79 с.
17. Енциклопедія педагогічних технологій та інновацій / Автор-укладач Н. П. Наволокова. – Х. : Вид. група «Основа», 2009. – 176 с.
18. Железняк Л. Метод проектів та профорієнтація / Л. Железняк // English. – 2008. – № 40. – С. 3-7.
19. Жук О.Л. Педагогика: учеб.-метод. комплекс для студентов пед. специальностей / О. Л. Жук. – Мн. : БГУ, 2003. – 383 с.
20. Забродська Л. М., Онопрієнко О. В., Цимбалару А. Д., Хоружа Л. Л. Інформаційно-методичне забезпечення проектно-технологічної діяльності вчителя: Науково-методичний посібник / За ред. А. Д. Цимбалару, О. В. Онопрієнко. – Х. : Вид.група «Основа», 2007. – 208 с.
21. Іонова І. Сутнісні складові навчальної проектної діяльності вчителя / І. Іонова // Рідна шк. – 2007. – № 2. – С. 43.
22. Карп'юк О. Англійська мова: Підруч. для 3 кл. загальноосвітніх навчальних закладів / О. Карпюк. – К. : Навчальна книга, 2015. – 160 с.

23. Карп'юк О. Д. Особливості комунікативно орієнтованого навчання англійської мови у початковій школі за серією навчально-методичних комплектів для 1-4 класів шкіл з поглибленим вивченням англійської мови: метод, посібник для вчителів / О. Д. Карп'юк. – Тернопіль : Лібра Терра, 2006. – 126 с.
24. Кобелкова С. Метод проектів як засіб креативно-пізнавальної діяльності молодших школярів / С. Кобелкова // Початкова освіта. – 2009. – №5-7. – С. 24.
25. Коваленко Ю. В. Устименко О. М. Сучасний стан використання проектної методики у навчанні майбутніх філологів іншомовного монологічного мовлення / Ю. В. Коваленко, О. М. Устименко // Іноземні мови. – 2014. – №3. – С. 22-23.
26. Коляда О. Ф. Проектний день у початковій школі / О. Ф. Коляда, О. В. Онопрієнко // Початкова школа. – 2006. – № 5. – С. 11.
27. Кондратова Л. Г. Організація проектної діяльності учнів у позаурочній роботі школи / Л. Г. Кондратова. – Х. : Вид. група «Основа», 2009. – 112 с.
28. Корнева Л. П. Применение метода проектов на уроках английского языка / Л. П. Корнева. К., 2006. – 65 с.
29. Косогова О. О. Метод проектів у практиці сучасної школи / О. О. Косогова. – Х. : Вид-во «Ранок», 2011. – 144 с.
30. Копылова В. В. Методика проектной работы на уроках английского языка: методическое пособие / В. В. Копылова. – М. : Дрофа, 2003. – 96 с.
31. Кукавська І. Проектна діяльність на уроках англійської мови / І. Кукавська // Рідна шк. – 2006. – № 12. – С. 71-72.
32. Лифиц М. И. Проектная методика преподавания английского языка / М. И. Лифиц // Образование в соврем. шк. – 2004. – № 7. – С. 22.
33. Логвин В. Метод проектів у контексті сучасної освіти / В. Логвин // Сучасні шкільні технології. – К., 2004. – С. 10-11.

34. Маляренко О. І. Козюбенко Г. М. Про досвід виконання проектних робіт / О. І. Маляренко, Г. М. Козюбенко // Англійська мова та література. – 2012. – №4. – С. 37-38.
35. Методика навчання іноземних мов у початковій школі : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О.В. Котенко, А.В. Соломаха [та ін.]. – К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2013. – 356 с.
36. Мойсеюк Н. Є. Проектна технологія / Н. Є. Мойсеюк Педагогіка. Навчальний посібник. – 5-е вид., доп. і переробл. – К., 2009. – 656 с.
37. Редько В. Г. Молодші школярі. Які вони? / В. Г.Редько // Іноземні мови в навчальних закладах. – 2003. – №1. – С. 31-32.
38. Наконечный Н. В. Организация проектной деятельности учащихся / Н. В. Наконечный // Школа. – 2004. – № 3. – С. 81-90.
39. Несвіт А. Ми вивчаємо англійську мову: Підруч. для 7-го кл. загальноосвіт. навч. закл. / А. Несвіт. – К. : Генеза, 2007. – 256 с.
40. Ніколаєва С. Ю. Основи сучасної методики викладання іноземних мов (схеми і таблиці): [навчальний посібник] / Ніколаєва С. Ю. – К. : Ленвіт, 2008. – 258 с.
41. Новые педагогические и информационные технологии в системе образования: учеб. пособие для пед. вузов / под ред. Полат Е. – М. : Издат. центр «Академия», 2002. – 272 с.
42. Новикова Т. Д. Проектные технологии на уроках и во внеучебной деятельности / Т. Д. Новикова // Народное образование. – 2000. – № 8-9. – С. 151-157.
43. Олексяк А. Использование проектов при обучении иностранному языку / А. Олексяк // Учитель. – 2007. – № 1. – С. 46.
44. Олійник І. П. Використання методу проектів на уроках англійської мови як один із шляхів формування комунікативної компетентності учня / І. П. Олійник. – Котовськ : Котовськ, 2012. – 21 с.
45. Онацький В. М. Академічна обдарованість та методи її діагностики / В. М. Онацький. – Обдарована дитина. – 2002. – № 2. – С. 56-57.

46. Онопрієнко О. В. Управління проектною діяльністю молодших школярів [Текст] / О. В. Онопрієнко // Навчання і виховання учнів 4 класу: метод. посіб. для вчителів / упор. О. Я. Савченко. – К. : Початкова шк., 2005. – 86 с.
47. Освітні технології: Навч.-метод. посібник / О. М. Пехота, А. З. Кіктенко, О. М. Любарська та ін.; за заг. ред. О. М. Пехоти. – К. : А. С. К., 2001. – 256 с.
48. Панченко А. Г. Індивідуалізація навчання – джерело підвищення ефективності навчального процесу / А. Г. Панченко // Англійська мова і література. – 2005. – №22. – С. 22-23.
49. Пахомова Н. Ю. Метод учебного проекта в образовательном учреждении : пособие для учителей и студентов пед. вузов / Н. Ю. Пахомова. – М. : АРКТИ, 2005. – 112 с.
50. Пахомова Н. Ю. Освоение учителем технологии проектного обучения / Н. Ю. Пахомова // Шк. технологии. – 2006. – № 6. – С. 109-114.
51. Педагогічні науки : теорія, історія, інноваційні технології : наук. журнал / [ред. кол.: А.А. Сбруєва, М.О. Лазарєв, О.В. Михайліченко та ін.]. – Суми : СумДПУ ім. А.С. Макаренка, 2013. – № 4 (30). – 420.
52. Петричук І. І. Проектна діяльність учні на уроках англійської мови / І. І. Петричук // Іноземні мови в школі. – 2011. – №10. – С. 29-30.
53. Пехота О. М. Освітні технології : навч.-метод. посіб. / О. М. Пехота, А. З. Кіктенко, О. М. Любарська та ін.; за ред. О.М. Пехоти. – К. : АСК, 2004. – 256 с.
54. Полат Е. С. Нові виховні та інформаційні технології системі освіти / Е. С. Полат. – М. : Академія. – 2003. – 272 с.
55. Пометун О. І. Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід / О. І. Пометун. – К. : «А.П.Н.». – 2002. – 136 с.
56. Програми для загальноосвітніх навчальних закладів та спеціалізованих шкіл з поглибленим вивченням іноземних мов. Іноземні мови. 2-12 класи. – К. : Перун, 2005. – 208 с.

57. Проектна діяльність у школі / упорядник М. Голубенко. – К. : Шкільний світ, 2007. – 128 с.
58. Прокопенко В. С. Застосування методу проектів на уроках англійської мови у старших класах / В. С. Прокопенко. – К., 2006. – 65 с.
59. Рапопорт И. А., Макаренко Л. В. По пути оптимизации обучения иностранному языку. – Киев : Рад. школа, 1987. – С .7.
60. Рудан О. Проектна методика / О. Рудан // English. – 2008. – №17. – С. 7-8.
61. Сейдаметова С. Індивідуальний метод проектів: шлях до самовдосконалення / С. Сейдаметова, С. В. Терещенко // Нові технології навчання. – 2008. – № 52. – С. 69.
62. Селевко Г. К. Технология современного проектного обучения / Г. К. Селевко // Селевко Г. К. Энциклопедия образовательных технологий: в 2 т. – М., 2006. – Т. 1. – 312 с.
63. Скоцька Ю. А. Активізація пізнавальної діяльності учнів засобами проектного навчання / Ю. А. Скоцька. – К. : Департамент, 2003. – 500 с.
64. Спорішева Т. В. Колган І. В. Упровадження проектної технології в позашкільній діяльності / Т. В. Спорішева // Англійська мова та література. – 2008. – №26. – С. 10-11.
65. Стах С. П. Проектна діяльність у класній та позакласній роботі з англійської мови як один із засобів виховання особистості / С.П. Стах // К. : Рідна шк. – 2005. – № 3. – 72 с.
66. Теслина О. В. Проектные формы работы на уроке английского языка / О. В. Теслина // Иностр. яз. в шк. – 2002. – № 3. – С. 41.
67. Тягло О. В., Цимбал П. В. Проектні технології: особливості впровадження у початковій школі / О. В. Тягло, П. В. Цимбал // Початкове навчання та виховання. – Х. : Вид. група «Основа», 2008. – № 19-21. – С. 45.
68. Фаюк Г. В. Організація проектної діяльності на уроках / Г. В. Фаюк // Англійська мова та література. – 2015. – №7-8. – С. 6-5.

69. Федорова Т. Управління формуванням ключових компетентностей учнів на основі методу проектів / Т. Федорова // Директор шк., ліцею, гімназії. – 2009. – № 6. – С. 129.
70. Филипська В. Метод мовного портфоліо та проектна технологія / В. Филипська // Англійська мова та література. – Х., №25. – 2010. – С. 22-23.
71. Хвас Н. В. Використання проектної технології в процесі навчання / Н. В. Хвас // Англійська мова та література. – 2014. – №31-32. – С. 79-80.
72. Ходос Б. Метод проектів як один з прийомів активізації пізнавальної діяльності учнів у викладанні іноземної мови / Б. Ходос // Рідна шк. – 2005. – № 5. – С. 79-80.
73. Циганкова С. М. До питання вибору методів проектування навчального процесу / С. М. Циганкова // Вісн. Луган. нац. пед. ун-ту ім. Тараса Шевченка. – Луганськ, 2007. – № 9. – 275 с.
74. Цимбал О. М. Проектна технологія, критичне мислення і громадянська освіта в процесі вивчення англійської мови / О. М. Цимбал. – Х. : Вид. група «Основа», 2008. – 109 с.
75. Чечель И. Д. Исследовательские проекты в практике школы. Управление исследовательской деятельностью педагога и учащегося в современной школе / И. Д. Чечель. – М. : Сентябрь, 1998. – С. 83.
76. Шевченко Е. Б. Використання інтерактивних технологій для розвитку пізнавального інтересу на уроках англійської мови / Е. Б. Шевченко // Англійська мова і література. – 2005. – № 24. – С. 41-42.
77. Шелест Л. Організація проектної роботи через драматизацію на різних етапах навчання / Л. Шелест // Англійська мова та література. №5. – Х., 2009. – С. 11.
78. Щорс В. В. Як не помилитися у виявленні ранньої обдарованості дитини [Текст] / В. В. Щорс. – Обдарована дитина : науково-практичний освітньо-популярний журнал. – К. : 2007. – №3. – С. 62.

79. Юдкіна Т. І. Використання методу проектів на сучасному уроці англійської мови / Т. І. Юдкіна // Англійська мова та література. – 2007. – №11. – С. 7.
80. Quintana J., Benne R.R. Oxford heroes / J. Quintana, R. R. Benne. – Oxford : Oxford University Press, 2016. – 108 p.